

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Βερολίνο, 19 Σεπτεμβρίου 2008

Η αγορά προϊόντων καπνού της Γερμανίας

Εξέλιξη πωλήσεων

Οι πωλήσεις προϊόντων καπνού στην Γερμανία ακολουθούν μία σταθερά πτωτική πορεία.

Οι παράγοντες που οδηγούν στην συνεχή μείωση της κατανάλωσης είναι οι εξής:

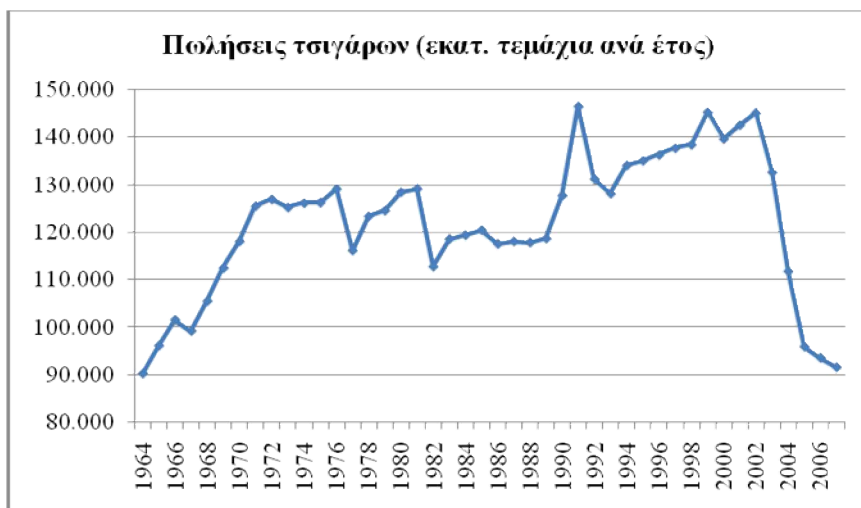
- η προβολή των αρνητικών συνεπειών του καπνίσματος, μέσω προγραμμάτων ενημέρωσης, της αναγραφής προειδοποιητικών μηνυμάτων επι της συσκευασίας, κ.λ.π.
- η αύξηση της τιμής των προϊόντων, κυρίως μέσω της επιβολής αλλεπάλληλων αυξήσεων του ειδικού φόρου κατανάλωσης
- η μείωση του αριθμού των τσιγάρων ανά πακέτο από 19 σε 17
- η στροφή σε φθηνότερα προϊόντα (καπνός για στρίψιμο τσιγάρου, κ.λ.π.)
- η δυνατότητα αγοράς φθηνότερων τσιγάρων από το εξωτερικό και κυρίως τις γειτονικές χώρες
- η αύξηση των ποσοτήτων που εισάγονται λαθραία
- η απαγόρευση όχι μόνον πώλησης αλλά και χρήσης προϊόντων καπνού σε άτομα ηλικίας κάτω των 16 ετών
- η επιβολή απαγόρευσης του καπνίσματος σε ολοένα και περισσότερες περιπτώσεις (π.χ. δημόσια κτίρια, σταθμοί μέσων μαζικής μεταφοράς, εστιατόρια, μπαρ, κ.λ.π.)
- το απαγορευτικό πλαίσιο διαφήμισης προϊόντων καπνού
- η στροφή του καταναλωτικού κοινού προς πιο υγιεινά – οικολογικά πρότυπα διαβίωσης

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας DESTATIS, οι πωλήσεις προϊόντων καπνού στην Γερμανία υποχώρησαν κατά 0,1% το 2007 έναντι του 2006. Συγκεκριμένα, οι πωλήσεις, κατά κατηγορία, είχαν ως εξής:

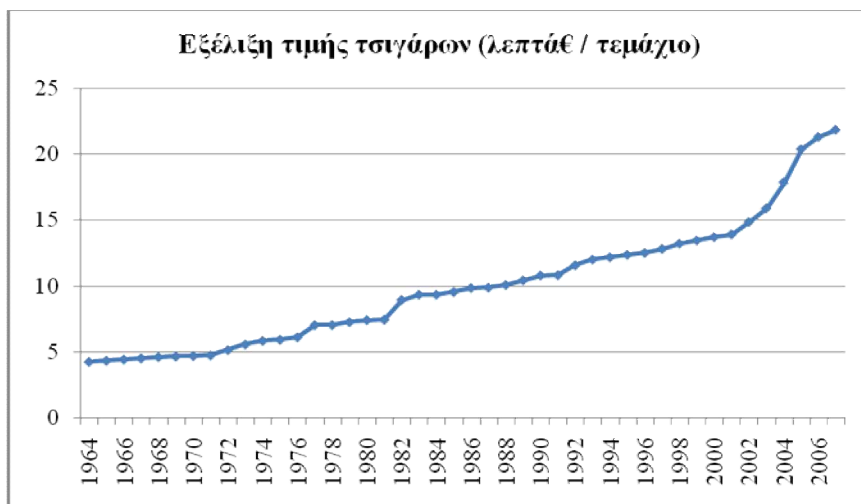
Πωλήσεις προϊόντων καπνού 2006-2007

	Ποσότητα	2007/2006 Μεταβ. %	Αξία δισ. €	2007/2006 Μεταβ. %
Τσιγάρα	91,5 τεμ.	-2,1%	20,00	0,4%
Πούρα / Cigarillos	6,5 τεμ.	17,6%	0,82	18,0%
Καπνός για τσιγάρα	22381 τόννοι	-1,4%	2,16	-36,9%
Καπνός πίπας	1609 τόννοι	74,5%	0,13	11,8%

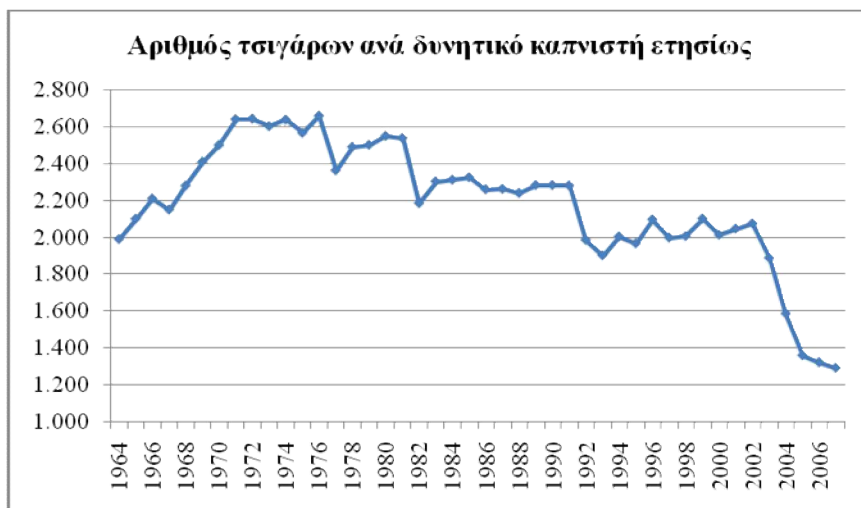
Σε ποσοτικούς όρους, πτώση παρουσιάζουν, κατά την περίοδο 2006-2007, τα τσιγάρα (-2,1%) και ο καπνός τσιγάρων (-1,4%), ενώ αύξηση τα πούρα (+17,6%) και ο καπνός πίπας (+74,5%). Σε ό,τι αφορά την αξία των πωλήσεων, πτώση εμφανίζουν οι πωλήσεις καπνού τσιγάρων (-36,9%), ενώ οι υπόλοιπες κατηγορίες αύξηση, η οποία για τα τσιγάρα οφείλεται στην αύξηση της τιμής πώλησης. Το ύψος των πωλήσεων τσιγάρων αυξήθηκε οριακά κατά 0,4%, των πούρων κατά 18% και του καπνού πίπας κατά 11,8%.

Η πτώση των πωλήσεων είναι ιδιαίτερος εντυπωσιακή την τελευταία 5ετία. Οι πωλήσεις βρίσκονταν το 2007 στο ίδιο σχεδόν επίπεδο με αυτό του έτους 1964.

Εξίσου εντυπωσιακή είναι και η διαχρονική αύξηση της τιμής των τσιγάρων τόσο λόγω πληθωρισμού αλλά κυρίως λόγω της αύξησης των φόρων. Η μεγάλη αύξηση της τιμής κατά την τελευταία 5ετία συμπίπτει με την ταυτόχρονη μεγάλη πτώση των πωλήσεων.

Την τελευταία 5ετία, σημαντική ήταν και η μείωση του αριθμού των τσιγάρων που καπνίζει κατά μέσο όρο ετησίως κάθε δυνητικός καπνιστής από 2.075 το 2002 σε 1.292 το 2007.

Το 2007, το ύψος της νόμιμης αγοράς προϊόντων καπνού ανερχόταν σε €23,11 δισ., βάσει των φόρων που εισπράχθηκαν. Εξ αυτών το μεγαλύτερο ποσοστό οφείλεται στις πωλήσεις τσιγάρων (€20 δισ.), ενώ ακολουθεί ο καπνός τσιγάρων (€2,16 δισ.), τα πούρα (€0,82 δισ.) και ο καπνός πίπας (€0,13 δισ.).

Η πορεία των πωλήσεων τσιγάρων απεικονίζει χαρακτηριστικά την πτωτική τάση των πωλήσεων προϊόντων καπνού.

Νόμιμες πωλήσεις τσιγάρων (ποσότητα)

Έτος	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ποσότητα (δισ. τεμάχια)	145,1	132,6	111,7	95,8	93,5	91,5
Μεταβολή (δισ. τεμάχια)		-12,5	-20,9	-15,9	-2,3	-2,0
Μεταβολή (%)		-8,6%	-15,8%	-14,2%	-2,4%	-2,1%

Το 2002 οι πωλήσεις τσιγάρων ανέρχονταν σε 145,1 δισ. τεμάχια, ενώ το 2007 μειώθηκαν σε 91,5 δισ. τεμάχια. Η σταδιακή εφαρμογή περαιτέρω περιορισμών του καπνίσματος, όπως η επιβολή απαγόρευσης σε όλα τα εστιατόρια και τους χώρους διασκέδασης που σταδιακά επεκτείνεται σε όλα τα ομόσπονδα κρατίδια, αναμένεται να οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση των πωλήσεων. Η πιθανή εξαίρεση, βάσει δικαστικών αποφάσεων, των πολύ μικρών μπουραριών από την πλήρη απαγόρευση, δεν θα είναι αρκετή για να οδηγήσει σε ανάσχεση της πτωτικής τάσης.

Αξιοσημείωτο είναι ότι μεγάλο μέρος των πωλήσεων πραγματοποιείται μέσω αυτομάτων μηχανημάτων πώλησης. υπάρχουν περί τα 500.000 αυτόματα μηχανήματα πώλησης προϊόντων καπνού. Στην ευρύτερη περιοχή του Βερολίνου υπάρχουν περί τα 15.000 μηχανήματα. Από 1/1/2007 έχει απαγορευθεί στην Γερμανία η πώληση αλλά και η κατανάλωση προϊόντων καπνού στα άτομα κάτω των 16. Συνεπεία της απαγόρευσης, απαιτείται τα μηχανήματα αυτόματης πώλησης να μπορούν να αναγνωρίσουν την ηλικία του υποψηφίου πελάτη. Πλέον, απαιτείται οι μαγνητικές κάρτες πληρωμής (debit cards), που δέχονται τα μηχανήματα, να είναι εφοδιασμένες με τσιπ που αναγράφει το έτος (όχι την ημερομηνία) γέννησης του κατόχου και να είναι αναγνωρίσιμες από αυτά. Εναλλακτικά, η πληρωμή είναι δυνατή με άλλες κάρτες (Geldkarten) που λειτουργούν με παρόμοιο τρόπο. Αυτές κοστίζουν περί τα 3€ ετησίως και μπορούν να φορτωθούν με ένα ποσό 200€ από το οποίο πληρώνονται οι αγορές.

Λαθραία και παράλληλη εισαγωγή προϊόντων καπνού

Εκτιμάται ότι το 20% του συνόλου των τσιγάρων που καπνίζονται στην Γερμανία αποτελείται από τσιγάρα που είτε έχουν εισαχθεί λαθραία είτε έχουν αγορασθεί από γειτονικές χώρες, όπως η Πολωνία, όπου η τιμή πώλησης είναι σημαντικά χαμηλότερη. Και στις δύο περιπτώσεις, δεν καταβάλλονται οι αναλογούντες φόροι, με αποτέλεσμα την τεράστια απώλεια εσόδων για τις γερμανικές αρχές.

Το φαινόμενο είναι εντονότερο στην ανατολική Γερμανία, λόγω της γειτνίασης με χώρες χαμηλότερου κόστους. Υπάρχουν περιοχές όπου άνω του 60% της κατανάλωσης αποτελείται από μη φορολογούμενα τσιγάρα.

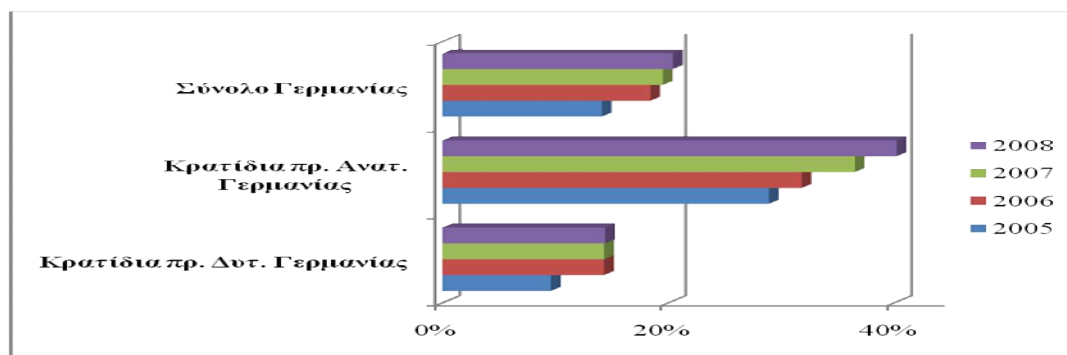
Μη φορολογούμενα τσιγάρα (ως % επί του συνόλου)

Αν. Γερμανία	Όντερ επί του Σπρεε (σύνορα με Πολωνία)	54,3%
	Βερολίνο	52,3%
	Δρέσδη	49,0%
Δυτ. Γερμανία	Χοφ (κοντά στα σύνορα με Τσεχία)	41,3%
	Ρουρ	37,5%
	Μόναχο	15,3%
	Στουτγάρδη	10,1%
	Αμβούργο	8,3%

Οι γερμανικές αρχές εφαρμόζουν ένα ευρύ σύστημα παρακολούθησης του φαινομένου, το οποίο στηρίζεται στην συγκέντρωση χιλιάδων χρησιμοποιημένων συσκευασιών τσιγάρων και την εν συνεχεία επεξεργασία τους. Από αυτήν προκύπτει ότι στα κρατίδια που απήρτιζαν την πρώην Ανατολική Γερμανία το υψηλό ποσοστό οφείλεται κυρίως στις αγορές από τις γειτονικές χώρες. Το ίδιο ισχύει και για την περιοχή της πόλης Χοφ που βρίσκεται μεν στην πρώην Δυτ. Γερμανία, συνορεύει όμως με την Τσεχία. Αντιθέτως, το υψηλό ποσοστό του Ρουρ οφείλεται κατά βάση στο λαθρεμπόριο. Πάντως, τα σημαντικότερα πληθυσμιακά κέντρα της Δυτ. Γερμανίας εμφανίζουν σημαντικά χαμηλότερα ποσοστά μη φορολογούμενων τσιγάρων εν συγκρίσει με αυτά της Ανατ. Γερμανίας.

Μη φορολογούμενα τσιγάρα (ως % επί συνόλου κατανάλωσης)

	2005	2006	2007	2008
Κρατίδια πρ. Δυτ. Γερμανίας	9,6%	14,3%	14,3%	14,4%
Κρατίδια πρ. Ανατ. Γερμανίας	28,9%	31,8%	36,5%	40,2%
Σύνολο Γερμανίας	14,1%	18,4%	19,5%	20,4%

Φορολογικά έσοδα

Η τιμή των τσιγάρων καθορίζεται κατά βάση από το ύψος της φορολογίας που επιβάλλεται.

Η φορολογία των τσιγάρων διακρίνεται σε τρία σκέλη:

- ένα σαφώς προσδιορισμένο ποσό (8,27 λεπτά€ ανά τσιγάρο)
- ένα αναλογικά οριζόμενο ποσό (24,66% της λιανικής τιμής πώλησης)
- τον φόρο προστιθέμενης αξίας (από 1/1/2007 έχει αυξηθεί σε 19%).

Η τελική τιμή πώλησης καθορίζεται, επίσης, από άλλες δύο παραμέτρους κόστους:

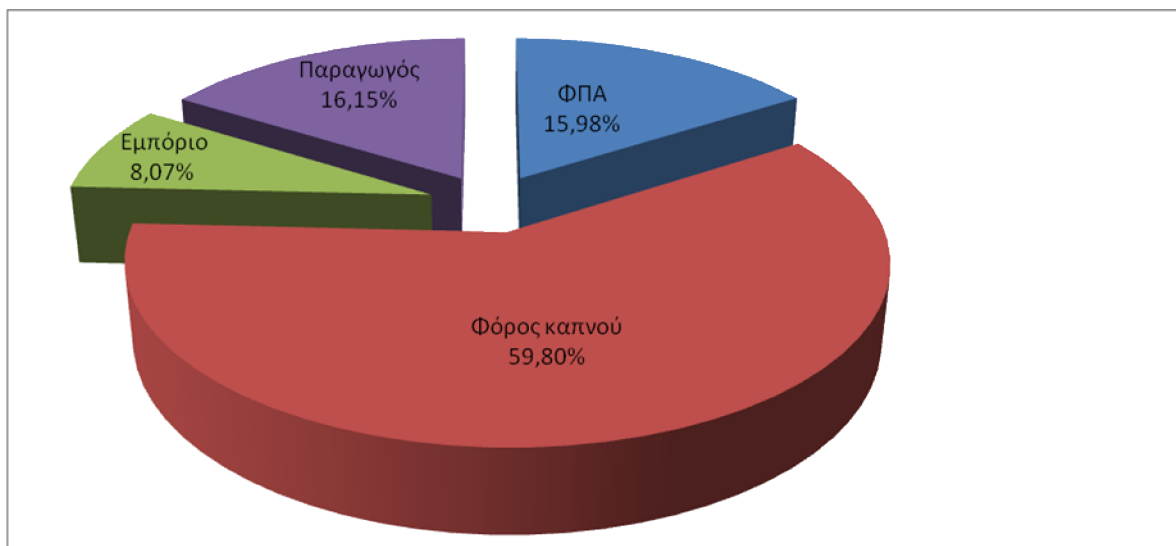
- το μέρος της τιμής που εισπράττεται από τον παραγωγό και τα διάφορα στάδια εμπορίας
- το περιβαλλοντικό τέλος (πράσινο σημείο – Gruner Punkt), το οποίο είναι το κόστος ανακύκλωσης ουσιαστικά της συσκευασίας των τσιγάρων (0,1592€ ανά πακέτο 17 τσιγάρων)

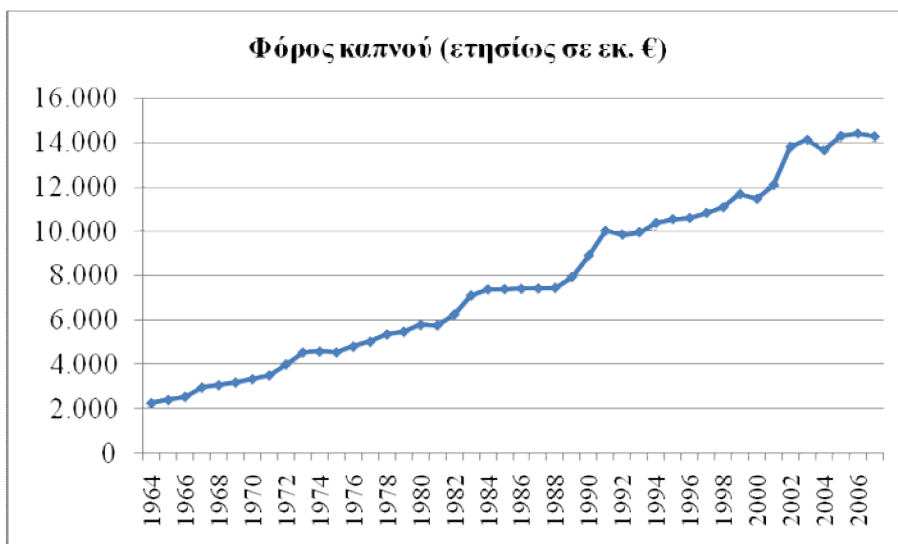
Ο Νόμος περί προϊόντων καπνού ορίζει την ελάχιστη τιμή πώλησης των τσιγάρων από τους παραγωγούς. Η παροχή εκπτώσεων και γενικότερα η πώληση σε τιμή χαμηλότερη της εκ του νόμου οριζόμενης κατώτατης τιμής απαγορεύεται.

**Αν η τελική τιμή είναι ανά τσιγάρο
23,53 λεπτά€, τότε αναλογούν . . .**

ΦΠΑ	3,76 λεπτά€
Φόρος καπνού	14,07 λεπτά€
Εμπόριο	1,9 λεπτά€
Παραγωγή	3,8 λεπτά€

Κατά συνέπεια, το 76% της τελικής τιμής που καταβάλλει ο καταναλωτής αποτελείται από φόρους και το 24% από το ποσό που εισπράττεται από τις εταιρείες παραγωγής και εμπορίας.

Τα κρατικά έσοδα από τον φόρο καπνού που επιβάλλεται στα τσιγάρα (όχι τον ΦΠΑ) ακολουθούν συνεχή ανοδική πορεία και μόνον την τελευταία ζετία εμφανίζουν στασιμότητα.

Κατά την περίοδο αυτή, η μείωση του καπνίσματος αντισταθμίσθηκε από αύξηση του φόρου καπνού με αποτέλεσμα την διατήρηση των κρατικών εσόδων σε σταθερό επίπεδο.

Συνήθειες καπνίσματος ανά πληθυσμιακή ομάδα

Βάσει της απογραφής που αφορά το έτος 2005, το 27,2% του συνόλου του πληθυσμού της χώρας δήλωσε ότι καπνίζει. Το 2003 το ποσοστό των καπνιστών ήταν 27,4%, επομένως παρέμεινε ουσιαστικά στο ίδιο επίπεδο. Ωστόσο, υπήρξε μείωση εν συγκρίσει προς το ποσοστό που κατεγράφη τα έτη 1999 και 1995, το οποίο ήταν 28,3%.

Το Βερολίνο έχει το μεγαλύτερο ποσοστό καπνιστών της χώρας με 33% έναντι μ.ό. 27,2% σε εθνικό επίπεδο.

Οι άνδρες προκύπτει ότι καπνίζουν σε μεγαλύτερο ποσοστό απ' ό,τι οι γυναίκες, 32,2% έναντι 22,4%. Ωστόσο, διαχρονικά οι άνδρες εμφανίζουν μείωση του καπνίσματος, καθώς το 1995 κάπνιζε το 35,6%, ενώ στις γυναίκες δεν εμφανίζεται αξιόλογη μεταβολή, καθώς το 1995 κάπνιζε το 21,5%.

Το 80% των καπνιστών δήλωνε ότι καπνίζει τακτικά και μόλις το 20% περιστασιακά. Ωστόσο, το ποσοστό των περιστασιακών καπνιστών είναι μικρότερο μεταξύ των ανδρών.

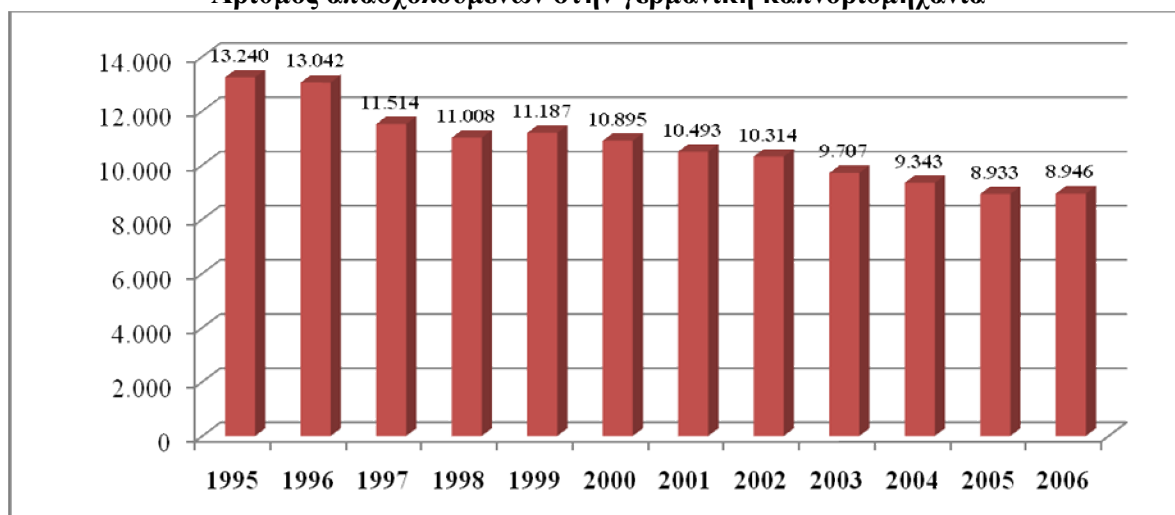
Βασικά μεγέθη καπνοβιομηχανίας

Όπως ήδη αναφέρθηκε, οι πωλήσεις ακολουθούν σαφώς πτωτική πορεία η οποία αναμένεται να συνεχισθεί τα επόμενα έτη.

Πτωτική πορεία ακολουθεί και ο αριθμός των απασχολουμένων, όχι όμως εξίσου απότομη.

Το 1995 απασχολούνταν 13.240 άτομα στις κυριότερες εταιρείες του κλάδου, ενώ το 2006 ο αριθμός τους είχε μειωθεί σε 8.946 άτομα ή μείωση κατά 32,4%. Ωστόσο, τα έτη 2005 και 2006 ο αριθμός των απασχολουμένων παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος.

Αριθμός απασχολουμένων στην γερμανική καπνοβιομηχανία

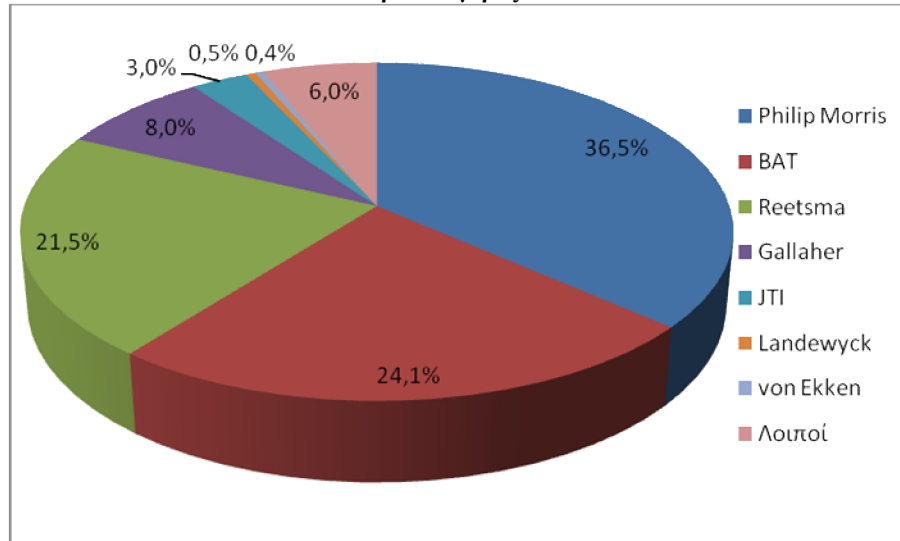
Τα μεγέθη αναφέρονται στους απασχολούμενους από τις εταιρείες – μέλη του DZV Deutscher Zigarettenverband e.V.

Μερίδιο αγοράς παραγωγών τσιγάρων

	2007	2006
Philip Morris	36,5%	36,9%
BAT	24,1%	24,5%
Reemtsma	21,5%	20,9%
Gallaher	8,0%	7,4%
JTI	3,0%	3,1%
Landewyck	0,5%	0,5%
von Ekken	0,4%	0,4%
Λοιποί	6,0%	6,4%

Πηγή: Die Tabakzeitung

Μερίδια αγοράς 2007

Ηγετική θέση της αγοράς κατέχει η Philip Morris (Marlboro, L & M, Philip Morris, Parliament, Merit, Chesterfield) με μερίδιο αγοράς 36,5% (από 36,9% το 2006) και ακολουθούν η BAT (Pal-Mal, Gauloises, HB, Dunhill, Lucky Strike, Prince) με 24,1% (24,5%) και η Reemtsma (West, Davidoff, Peter Stuyvesant, R1, JPS) με 21,5% (20,9%). Ο βαθμός συγκέντρωσης είναι μεγάλος, καθώς οι τρεις πρώτες εταιρείες ελέγχουν το 82,1% της αγοράς.

Ελληνικές εξαγωγές καπνών στην γερμανική αγορά

Οι ελληνικές εξαγωγές καπνών και συναφών προϊόντων ακολουθούν καθοδική πορεία. Το 2007 εν συγκρίσει με το 2006 υποχώρησαν στο σύνολό τους κατά 18,25% σε αξία και κατά 15,17% σε ποσοτικούς όρους. Το 2007 ανήλθαν σε €28,5 εκ. έναντι €34,8 εκ. το 2006.

Η κυριώτερη εξαγωγίμη κατηγορία είναι τα καπνά sun cured ανατολικού τύπου με αξία εξαγωγών το 2007 τα €18 εκ. έναντι €22,6 εκ. το 2006 (μείωση κατά 20,5%). Η επόμενη κατηγορία καπνών είναι τα καπνά flue cured τύπου Virginia και light air cured τύπου Burley (όπου περιλαμβάνονται τα υβρίδια Burley), καθώς και τα καπνά light air cured τύπου Maryland και καπνά fire cured. Το 2007 η αξία των εξαγωγών μας έφθασε τα €3,8 εκ. έναντι €5,1 εκ. το 2006 (μείωση κατά 26%).

Αντιθέτως οι εξαγωγές τσιγάρων παρουσιάζουν καλύτερη πορεία, καθώς το 2007 έφθασαν τα €5,35 εκ. από €5,2 εκ. το 2006 (αύξηση κατά 2,9%).

Ελληνικές εξαγωγές καπνών στην γερμανική αγορά

Δασμ. κλάση	Περιγραφή	2007		2006		Μεταβολή % 2007-06	
		Αξία σε €	Ποσότητα	Αξία σε €	Ποσότητα	Αξία	Ποσότητα
	Σύνολο	28.492.558	8.251.142	34.854.178	9.726.394	-18,25%	-15,17%
24.01.10.60	Καπνά sun cured ανατολικού τύπου	17.975.596	4.468.991	22.615.550	5.504.680	-20,52%	-18,81%
24.02.20.90	Τσιγάρα που περιέχουν καπνό, αλλά χωρίς γαρούφαλλο	5.348.328	416.268	5.195.616	407.839	2,94%	2,07%
24.01.20.10	Καπνά flue cured τύπου Virginia και light air cured τύπου Burley, υβρίδια Burley. Καπνά light air cured τύπου Maryland και καπνά fire cured	3.770.615	2.109.520	5.096.678	2.932.374	-26,02%	-28,06%

Πηγή:
ΕΣΥΕ

Δεδομένου ότι η γερμανική αγορά προϊόντων βρίσκεται σε συνεχή πτώση, η γερμανική καπνοβιομηχανία έχει στραφεί στις εξαγωγές, οι οποίες παρουσιάζουν σαφή ανοδική τάση. Στον βαθμό που αυτές συνεχίσουν να αυξάνονται, διατηρείται και μία ελπίδα συντήρησης των ελληνικών εξαγωγών προς την Γερμανία.

Κυριώτεροι κλαδικοί σύνδεσμοι

Ο *Σύνδεσμος Χονδρεμπόρων και Εγκατάστασης Αυτομάτων Μηχανημάτων Καπνού* έχει περί τα 200 μέλη.

Bundesverband Deutscher Tabakwaren-Großhändler und Automatenaufsteller e.V. (BDTA)

Peter Lind
Hauptgeschäftsführer
Stadtwaldgürtel 44
50931 Köln
Deutschland
Tel: +49-221-400700
Fax: +49-221-4007020
E-Mail: zenner@bdta.de
www.bdta.de

Ο *Γερμανικός Σύνδεσμος Τσιγάρων* (DZV Deutscher Zigarettenverband e.V.) έχει συσταθεί από τις εξής μεγάλες εταιρείες παραγωγής και διακίνησης τσιγάρων και προϊόντων καπνού:

- British American Tobacco Germany GmbH
- Joh. Wih. von Eicken GmbH
- JT International (JTI)
- Reemtsma Cigarettenfabriken GmbH
- Tabak-und Cigarettenfabrik Heintz van Landewyck GmbH

DZV Deutscher Zigarettenverband e.V.

Unter den Linden 42
10117 Berlin
Telefon: +49-30 - 8866360
Fax: +49-30-886636111
www.zigarettenverband.de
info@zigarettenverband.de

Συντάκτης: Διονύσης Πρωτοπαπάς
Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Β΄